

Leerlijn

NEDERLANDS ALS VREEMDE TAAL

- LEESVAARDIGHEID -

In dit document vindt u de leerlijn Nederlands als Vreemde Taal voor **leesvaardigheid**. Deze is ontwikkeld door de Taalunie en geeft per leeftijdscategorie een aantal voorbeelden aan die u kunt gebruiken voor het beschrijven van tussendoelen. Daarnaast kan het document gebruikt worden om materialen en evaluaties te ontwikkelen. De tussendoelen zijn steeds aangepast aan de belevingswereld van de leerlingen in de betreffende leeftijdscategorie. U begint bij de leeftijdscategorie waarin uw school start met onderwijs NVT en, afhankelijk van het aantal contacturen en de einddoelen van uw onderwijs, volgt u de gewenste “route”.

De leerlijnen luisteren, lezen, spreken, gesprekken voeren en schrijven zijn ontwikkeld voor het onderwijs Nederlands als Vreemde Taal (NVT) waarbij uitgegaan wordt van de volgende kenmerken:

- Het onderwijs NVT wordt gegeven buiten het Nederlands taalgebied;
- De leerlingen die onderwijs NVT volgen, komen vooral tijdens de lessen en op school in contact met de Nederlandse taal;
- De lessen NVT worden gegeven aan de hand van een vreemdetaaldidactiek en volgen ook de doelen van het Europees Referentiekader voor Vreemde Talen.

De tussendoelen kunnen u onder meer helpen bij het plannen van uw schooljaar, het maken van taalbeleid of het differentiëren van uw lesaanbod. Daarnaast kunt u de tussendoelen gebruiken om een taalportfolio of een doorlopende leerlijn voor uw school te ontwikkelen. De doelen zijn geformuleerd in can-do-statements, die duidelijk verwoorden wat de leerling op het betreffende niveau in en met het Nederlands kan doen. Zij hoeven niet een op een overgenomen te worden, maar kunnen waar nodig aangepast worden aan de lokale context.

De beschreven tussendoelen zijn beperkt tot het aspect taalverwerving Nederlands als Vreemde Taal en zijn onder meer overgenomen uit het Europees Referentiekader voor Vreemde Talen. Aangezien er voor de jongste leeftijdsgroepen (3-4 en 5-6 jaar) geen beschrijvingen in het Europees referentiekader staan, is voor deze categorieën gebruik gemaakt van meer algemene taaldoelen voor taalontwikkeling bij jonge kinderen.

Heeft u vragen over de leerlijnen, mail dan gerust naar nvt@taalunie.org.

Veel succes met de lessen NVT,

Bianca Versteeg
Beleidsmedewerker Nederlands als Vreemde Taal

Tussendoelen	3-4 jaar	5-6 jaar	7-8 jaar	9-10 jaar	11-12 jaar	13-14 jaar	15-16 jaar	17-18 jaar
A1 Correspondentie lezen: Kan korte, eenvoudige mededelingen begrijpen, bijvoorbeeld via sociale media of op brief- of ansichtkaarten.	Ik herken een boek en weet dat er een verhaal in staat.	Ik kan klassikaal een kort briefje (met illustraties/pictogrammen) van een knuffel of klasvriendje lezen dat op vakantie is geweest.	Ik kan namen, getallen en bekende woorden herkennen in een zeer kort briefje. Ik begrijp in een heel kort bericht wat er met de schrijver aan de hand is (WhatsApp: ik ben ziek).	Ik begrijp een korte uitnodiging voor een feest (datum, tijd en plaats). Ik begrijp bekende woorden in een korte tekst (gedicht, briefje...) Ik begrijp een vakantiekaart van een familielid.	Ik begrijp een eenvoudig bericht op sociale media (whatsapp, facebook, instagram).	Ik begrijp het persoonlijk profiel van personen in een sociaal netwerk.	Ik begrijp korte mededelingen op facebookpagina van de school.	Ik begrijp een eenvoudige ansichtkaart van medestudent die elders verblijft.
A1 Correspondentie lezen: Kan voorgedrukte kaarten begrijpen met standaard boodschappen.	Ik begrijp afbeeldingen van stoplichten of stopborden. Ik kan klassikaal cijfers op een kalender lezen.	Ik begrijp pictogrammen van activiteiten in de klas.	Ik begrijp een wens op een kerst-, Nieuwjaars- of verjaardagskaart.	Ik kan de belangrijkste gebouwen op een plattegrond vinden (m.b.v. een legende).	Ik begrijp de belangrijkste informatie op een bord, affiche. Ik begrijp korte simpele berichten op vakantie- en verjaardagskaartjes. Ik kan eenvoudige berichten en commentaren in de klas begrijpen.	Ik begrijp geschreven tekst op een plattegrond van het toeristenbureau. Ik begrijp wijzigingen in het lesrooster.	Ik begrijp een eenvoudige brochure en reclame m.b.t. werk/stage.	
A1 Oriënterend lezen: Kan een korte standaard mededeling lezen.		Ik begrijp pictogrammen bij eenvoudige opdrachten.	Ik begrijp de opdracht: teken, kleur, knip of plak. Ik begrijp de opdracht: kruis aan of omcirkel het goede antwoord (met symbool).	Ik begrijpen een uithangbord van een winkel of toeristische borden. Ik begrijp de opdracht: verbind twee woorden of een woord en een afbeelding met elkaar. Ik begrijp de opdracht: onderstreep, markeer, streep door. Ik begrijp de opdracht: zet de woorden in de	Ik begrijp een aanwijzing op een verkeersbord. Ik begrijp de opdracht: vul de zin aan. Ik begrijp de instructie in spelregels. Ik kan een recept begrijpen.	Ik begrijp het mededelingenbord van de school. Ik kan vertrektijden (+ inchecktijden) van vliegtuigen en openbaar vervoer opzoeken. Ik kan een gebruiksaanwijzing begrijpen.	Ik begrijp mededelingen m.b.t. gewijzigd rooster op informatiebord. Ik begrijp wijziging in de studieplanner/ stageweken en urenregistratie.	Ik begrijp een wijziging in een korte mail m.b.t. afspraak met een partnerschool. Ik begrijp een poster over een informatiedag over vervolgoopleidingen.

				goede volgorde.				
A1 Oriënterend lezen: Kan dingen opzoeken in of kiezen uit een lijst.	Ik kan materialen kiezen uit een korte lijst met afbeeldingen.	Ik herken een geleerd woord op een zoekplaat. Ik herken een geleerd woord in een zin.	Ik begrijp de prijs van een artikel op een eenvoudige kassabon. Ik kan aangeven wat ik moet kopen aan de hand van een boodschappenlijstje.	Ik begrijp eenvoudige gerechten op een menukaart. Ik kan bekende woorden in een woordzoeker vinden. Ik kan een woord een in woordenboek vinden.	Ik begrijp korte reclameboodschappen. Ik begrijp vertrektijden in een reisschema. Ik begrijp eenvoudige formulieren met persoonlijke gegevens bv. naam, adres, geboortedatum.	Ik begrijp persoonlijke gegevens, karaktereigenschappen en hobby's in een inschrijfformulier.		
A1 Oriënterend lezen: Kan eenvoudige informatie op een poster, mededelingenbord of in een brochure lezen.	Ik herken mijn eigen naam op een verjaardagskalender.	Ik begrijp wie er aanwezig is in de klas met behulp van het aanwezigheidsbord.	Ik begrijp bekende woorden in een korte tekst (poster, liedje, aftelrijmpje). Ik kan in de schoolkrant woorden herkennen die ik in de klas gebruik.	Ik begrijp informatie op een poster met een eenvoudige beschrijving van een verdwaald huisdier. Ik begrijp in een recept welke ingrediënten ik nodig heb.	Ik begrijp woorden op een plattegrond van een winkelcentrum. Ik begrijp op verkeersborden eenvoudige woorden (omleiding, namen van straten en musea, zwembad...).	Ik kan belangrijke borden in een schoolgebouw lezen. Ik kan eenvoudige informatie vinden zoals waar en wanneer een film wordt afgespeeld.		
A1 Lezen om informatie op te doen: Kan zich een idee vormen van de inhoud van een korte tekst die waar mogelijk visueel ondersteund wordt.	Ik kan de genoemde plaatjes aanwijzen bij een verhaal.	Ik kan details aanwijzen op een plaatje in een boek. Ik kan plaatjes in de goede volgorde leggen als het verhaal wordt verteld. Ik herken verschillende soorten	Ik kan op basis van de omslag voorspellen waar een boek over gaat. Ik begrijp een kort geïllustreerd weerbericht.	Ik kan uit een eenvoudig berichtje (kattenbelletje) belangrijke informatie halen. Ik kan vertellen wat er met de personages in een stripverhaal gebeurt. Ik kan een knutselopdracht uitvoeren m.b.v. een	Ik kan het onderwerp vaststellen van korte krantenberichten. Ik begrijp een eenvoudige advertentie.	Ik begrijp een eenvoudige beschrijving van docenten. Ik begrijp waarover korte eenvoudige teksten gaan, in het bijzonder als er pictografische ondersteuning bij is.	Ik herken sleutelwoorden en informatie in een korte tekst.	

		geschreven bronnen (prentenboek, krant, kookboek).		duidelijke en geïllustreerde tekst.				
A1 Lezen om informatie op te doen: Kan in korte informatieve teksten informatie over personen en plaatsen begrijpen.		Ik herken de geschreven namen van de hoofdpersonen in een verhaal.	Ik kan aangeven welke eigenschappen bij mijn beste vriend horen.	Ik herken in een aantal woorden de eigenschappen van de hoofdpersoon van een boek.	Ik begrijp de persoonlijke informatie bij het portret van een filmster.	Ik begrijp de hoofdlijnen van een informatieve tekst.	Ik begrijp in een informatieve tekst de karaktertrekken van een beschreven persoon.	
A1 Instructies lezen: Kan zeer eenvoudige, korte en goed gestructureerde instructies begrijpen.	Ik begrijp aanwijzingen voor handen wassen m.b.v. afbeeldingen (zeep, water, handen wassen, handen drogen met handdoek).	Ik kan op basis van illustraties een recept uitvoeren.	Ik kan met zeer eenvoudige instructies een knutselopdracht uit te voeren.	Ik begrijp een zeer korte routebeschrijving (bv. rechtdoor en dan links). Ik begrijp instructies bij lesmateriaal zoals: vul in, kruis aan, luister naar de tekst.	Ik begrijp een zeer eenvoudig en kort berichtje over de huisregels tijdens een feestje of kamp.	Ik kan eenvoudige schriftelijke instructies uitvoeren.	Ik begrijp instructies bij praktijkopdrachten.	
A2 Correspondentie lezen: Kan een korte, eenvoudige (standaard)brief of e-mail begrijpen.				Ik begrijp een kort briefje van een penvriend over school of vakantie.	Ik begrijp een eenvoudige uitnodiging van een vriend met de vraag iets mee te nemen.	Ik begrijp een eenvoudig wedstrijdreglement van bv. een schrijfwedstrijd.	Ik begrijp een uitnodiging voor een zomercursus.	Ik begrijp de schriftelijke bevestiging van een reservering.
A2+ Correspondentie lezen: Kan elementaire soorten standaardbrieven of notities over vertrouwde onderwerpen begrijpen.				Ik begrijp een bericht waarin iemand uitlegt waarom hij te laat is.	Ik begrijp een bericht waarin iemand een afspraak voorstelt, annuleert of verzet.	Ik begrijp een uitnodiging voor een reis.	Ik begrijp een brief over een bestelling.	Ik begrijp de hoofdlijnen van een bevestigingsbrief m.b.t nieuwe school.
A2 Oriënterend lezen: Kan specifieke informatie vinden en begrijpen in eenvoudig, alledaags materiaal.					Ik begrijp adviezen op een eenvoudige poster over gezond leven.	Ik kan in een toeristische folder een activiteit of uitzoeken voor een dagje uit.	Ik kan specifieke informatie over mijn studiekeuze in een schoolgids opzoeken.	
A2 Oriënterend lezen: Kan eenvoudige					Ik begrijp een korte advertentie over een huisdier.	Ik begrijp advertenties voor (tweedehands)	Ik begrijp een advertentie op Marktplaats.	Ik begrijp een personeelsadvertentie voor een vakantiebaan.

advertenties met weinig afkortingen begrijpen.						sportartikelen, voor kleding of andere eenvoudige zoekertjes.		
A2 Oriënterend lezen: Kan in lijsten, overzichten en formulieren specifieke informatie vinden en begrijpen.				Ik begrijp de gerechten op een menukaart.	Ik kan een film in een (online) weekagenda opzoeken.	Ik kan de vrije dagen in een schoolgids/agenda raadplegen.	Ik kan in een overzichtslijst een stage opzoeken die mij interesseert.	Ik kan in een studiegids opzoeken welke vervolgopleiding ik wil gaan volgen.
A2 Oriënterend lezen: Kan veelvoorkomende borden en mededelingen begrijpen.				Ik begrijp borden op school (naam lokalen/kamers, aanwijzingen: trekken/duwen).	Ik begrijp aanwijzingen op verkeersborden.	Ik begrijp informatieborden in een museum of bij toeristische attracties.	Ik begrijp informatieborden op een station/vliegveld.	
A2 Lezen om informatie op te doen: Kan specifieke informatie begrijpen in eenvoudige teksten.					Ik kan in een korte tekst over een evenement informatie vinden over periode, deelnemers, acties/inhoud.	Ik kan op een etiket informatie vinden over levensmiddelen.	Ik kan informatie opzoeken van een projectweek.	Ik begrijp informatie over een hotel op een website.
A2 Lezen om informatie op te doen: Kan de hoofdlijn begrijpen van eenvoudige teksten in een tijdschrift, krant of op een website.				Ik begrijp kort verhaal (aangepast aan taalniveau).	Ik begrijp een interview met leden van een bekende band in een jongerentijdschrift.	Ik begrijp de hoofdlijnen van een kort artikel over een actueel onderwerp.	Ik begrijp een beschrijving van een vermist persoon.	
A2 Lezen om informatie op te doen: Kan korte, beschrijvende teksten over vertrouwde onderwerpen begrijpen.					Ik begrijp een programma voor een excursie.	Ik begrijp een kort vakantieverslag.	Ik begrijp een korte tekst over een bekende sport.	Ik begrijp de beschrijving van een gastspreker.
A2 Lezen om informatie op te doen: Kan door meelesen eenvoudig audiovisueel materiaal begrijpen					Ik begrijp beknopte teksten in een PowerPoint bij een presentatie over een vertrouwd onderwerp.	Ik kan teksten van popsongs meelesen.	Ik begrijp poëtische teksten.	

A2 Instructies lezen: Kan eenvoudige, korte en goed gestructureerde instructies begrijpen.					Ik begrijp de instructies in een recepten voor het bakken van een taart/cake.	Ik begrijp de gebruiksaanwijzing op een eetbaar product.	Ik begrijp de veiligheidsinstructies in een hotel.	Ik begrijp instructies op een kaartjesautomaat in een bus- of treinstation.
A2+ Instructies lezen: Kan regels en bepalingen begrijpen, wanneer deze in eenvoudige taal zijn gesteld					Ik begrijp het klasreglement.	Ik begrijp spelregels van een bordspel.	Ik begrijp de spelregels van een escape-the-classroom activiteit.	Ik begrijp de gedragsregels op een festival of in het openbaar vervoer.
B1 Correspondentie lezen: Kan persoonlijke brieven, e-mails en vormen van sociale media voldoende begrijpen om met iemand te kunnen corresponderen.					Ik begrijp de beschrijving van gevoelens/wensen in een berichtje.	Ik begrijp de reisblog van een correspondentievriend.	Ik begrijp gedetailleerde informatie over een vriend of een hobby.	Ik begrijp een artikel op sociale media en kan daar mijn mening over geven.
B1 Oriënterend lezen: Kan relevante informatie vinden en begrijpen in brochures en korte officiële documenten op internet of in andere media.						Ik kan specifieke zoekopdrachten uitvoeren en relevante informatie, begrippen in brochures vinden.	Ik kan informatie vinden in een folder waarin de voorzieningen van een hotel worden beschreven.	Ik begrijp in een huurcontract voor kamer in studentenflat wat de voorwaarden en regels zijn.
B1 Correspondentie lezen: Kan een eenvoudige formele brief of e-mail voldoende begrijpen om adequaat te kunnen reageren.						Bij schooluitwisseling en begrijp ik de afspraken die gemaakt worden via mail of brief. Ik kan bij schriftelijk verzoek de juiste informatiegegevens verzamelen.	Ik begrijp een klacht van een klant tijdens een stage.	Ik begrijp een klacht van een klant tijdens een stage.
B1+ Oriënterend lezen:						Ik kan op een website	Ik kan informatie vinden over een	Ik kan aan de hand van beschrijvingen op

Kan in langere teksten op internet of in andere media informatie zoeken over thema's binnen het eigen interessegebied						gedetailleerde informatie voor een werkstuk vinden. Ik kan in een brochure gedetailleerde informatie vinden.	onderwerp vinden in een langere tekst. Ik kan in een krant informatie over culturele activiteiten vinden.	websites een stageplek of baan vinden.
B1 Lezen om informatie op te doen: Kan belangrijke feitelijke informatie begrijpen in korte verslagen en artikelen.						Ik kan in een krantenartikel de meest essentiële informatie (het 'wie-wat-waar') vinden.	Ik kan biografische informatie over een kunstenaar, schrijver, sportman/vrouw in een tijdschrift of op een website vinden.	Ik begrijp de verklarende tekst bij tabellen, grafieken, en schema's. Ik begrijp een samenvatting van een boek.
B1 Lezen om informatie op te doen: Kan eenvoudige jeugdliteratuur lezen.					Ik begrijp een eenvoudig kort verhaal.	Ik begrijp een eenvoudig gedicht.	Ik begrijp een jeugdroman in eenvoudige taal.	Ik kan de inhoud van 2 boeken vergelijken.
B1 Lezen om informatie op te doen: Kan door meelesen alledaags audiovisueel materiaal begrijpen.					Ik kan teksten van liedjes (karaoke) meezingen.	Ik begrijp beknopte teksten op dia's van een PowerPoint-presentatie over een alledaags onderwerp.	Ik begrijp de ondertiteling bij een eenvoudig(e) film, soap of tv-programma.	Ik begrijp de ondertiteling bij vakgerelateerde onderwerpen en/of documentaires.
B1+ Lezen om informatie op te doen: Kan hoofdthema en belangrijkste argumenten begrijpen in eenvoudige teksten in tijdschriften, kranten of op internet						Ik kan n.a.v. een artikel uit een krant of tijdschrift mijn mening geven over een actueel onderwerp.	Ik kan aangeven of een krantenartikel over actualiteit, muziek, sport, politiek of cultuur gaat.	Ik kan n.a.v. een artikel op jongerenwebsite de hoofdlijnen en argumenten aan mijn klasgenoten doorgeven.
B1 Instructies lezen: Kan helder geschreven, ondubbelzinnige instructies begrijpen.						Ik kan a.h.v. een recept een regionaal gerecht maken.	Ik kan instructies opvolgen bij het uitvoeren van een experiment.	Ik begrijp de handleiding/veiligheidsinstructies van een elektronisch toestel.

Bronvermelding

Het Europees Referentiekader voor Vreemde Talen (Nederlandse versie)

Nederlandse Taalunie, http://taalunieversum.org/sites/tuv/files/downloads/gemeenschappelijk_europees_referentiekader.pdf

Aanvullende descriptoren ERK voor jonge leerders

<https://www.coe.int/fr/web/common-european-framework-reference-languages/bank-of-supplementary-descriptors>

Voorbeelden- en oefenbank ERK Nederlands

http://erknederlands.org/sites/erknederlands_v2/illustratiebank/client/

Certificaat Nederlands als Vreemde Taal, takenbank en voorbeeldexamens

<http://cnavt.org>

Stichting Leerplan Ontwikkeling, Niveaubeschrijvingen per vaardigheid

Beeker, A., Canton, J, Fasoglio, D, Trimbos, B. <http://www.erk.nl/docent/niveaubeschrijvingen/>

CED-groep, Leerlijnen voor jonge kinderen (taal)

<http://www.leerlijnen.cedgroep.nl/wat-zijn-leerlijnen.aspx>

Expertisecentrum Nederlands, doorlopende leerlijnen taal

<http://www.leerlijnentaal.nl>